

Výstava uspořádaná v Lobkovickém paláci na Pražském hradě, kterou autorsky připravila Jana Horváthová-Holomková a výtvarně zpracoval Jan Duspěva, prezentovala malby, kresby, koláže, skleněné mozaiky a dřevěné plastiky z rukou třinácti autorů pocházejících (až na jednu výjimku) z různých míst bývalého Československa. Díla s různou uměleckou hodnotou lze ocenit zejména jako výpověď Romů o jejich chápání života i světa. Náměty tvoří jak tradiční romské hodnoty, jako je rodina, láska k dětem, úcta k předkům i ke stáří, romská čest a morálka, tak i současný život Romů (J. Bartoš-Biskup: Kopáči). Nečekaně živé je téma utrpení Romů za II. světové války, které zná většina autorů jen z vyprávění.

Velmi zajímavé jsou výtvarné techniky užívané těmito autory. Vedle klasických olejů na plátně či akvarelů dal nedostatek financí a absence akademického vzdělání vzniknout originálním výtvarným technikám. Náročné grafické listy nahrazuje D. Oláh drobným tečkováním propisovačkou na papíře. A. Kurej konkretizuje své obrazy reálnými postavami vystřiženými z fotografií. R. Dzurko lepí skleněnou drť na skleněnou podložku a vytváří tak velmi neobvyklá a působivá díla.

Největší působivost je však v romské bezprostřednosti, která z vystavených prací číší. Většina děl je blízká naivismu, typickému pro lidové umění. Nelze však přehlédnout jejich promyšlenost a zpracovanost. Tak docházíme ke zvláštnímu paradoxu. Ztráta práce, kterou mnohým Romům tržní prostředí přineslo, umožnila vznik velmi specifických a netradičních děl. Vypovídají o světě Romů určitě lépe než romantické příběhy minulého století nebo soudničky konce sto letí našeho.

Za pozornost však také stojí přístup vystavovatelů. Výstavu zahajovala ver-

nisáž, na které byla po delší době uvedena jedna ze skladeb S. Bodorové inspirovaných romskou kulturou (*Zpívej, Cikáne!*), představil se také interpret tradičních romských písní kytarista G. Horváth. Zakončení výstavy pak provázela módní přehlídka členů souboru Dětský svět a vystoupení romských souborů Čavorikani a Romane Romnija. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uspořádalo při příležitosti výstavy seminář s romskou tematikou. K výstavě byl vydán barevný katalog. Záštitu nad výstavou převzal tehdejší předseda Senátu ČR P. Pithart, na přípravě výstavy se podílelo také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (pod vedením Jana Sokola) a Vladimír Mlynář, ministr – mluvčí vlády. Tento výčet doprovodných akcí k výstavě včetně spolupracovníků uvádím proto, že právě zde se podařilo dospět ke komplexnímu propojení projektu zaměřeného na velmi aktuální problematiku.

Hedvika Novotná

Casanova v Čechách (Dvousté výročí úmrtí Giacomo Casanovy) 8.5. – 15.9. 1998, velký sál.

Národní muzeum ve spolupráci se Státním oblastním archívem a Státní památkovou péčí uspořádalo výstavu u příležitosti dvoustého výročí úmrtí italského dobrodruha a cestovatele, který byl zároveň typickým představitelem kultury 18. století, Giacomu Casanovy. Vzhledem k tomu, že posledních třináct let svého života strávil Giacomo Casanova v Čechách, kde je také pohřben, zaměřila se výstava hlavně na jeho vztahy k naší zemi.

Casanovovi umožnil pobyt v Čechách hraběte Josef Karel Valdštejn (vzdálený

potomek Albrechta Valdštejna), který mu nabídl místo knihovníka na svém panství v Duchcově. Tato jeho funkce však byla více méně formální a Casanova trávil většinu času společenskými radovánkami či poznávací a literární činností. Často také zajížděl do nedalekých teplických lázní, které poskytovaly odpočinek a rozptýlení na nejvyšší úrovni, a kde trávila svůj volný čas panovnická šlechta ze všech koutů Evropy.

Základní osu výstavy vytvořily Casanovy rukopisy a jiné archiválie vztahující se k jeho osobě. Státní oblastní archiv Litoměřice poskytl duchcovskou matriku s Casanovovým úmrtním zápisem. Na výstavě nechyběly ani muzejní exponáty spojené s prostředím, ve kterém Casanova žil. Z vystavených obrazů je třeba jmenovat především originály Casanova mladšího bratra Francesca, shromážděny byly i různé portréty osobností, se kterými se Casanova stýkal. Zajímavou součástí expozice byla Casanovova korespondence s přáteli, jejímž předmětem jsou převážně filosofické úvahy, ale i tematika milostná. Na výstavě byly dále použity dokumenty, které umožňují

poznat prostředí duchcovského zámku, a to v daleko příznivější podobě, než se doposud myslelo. Prostřednictvím dokumentů byly zobrazeny také tehdejší Teplice, lázeňské procedury a umělecký život města. Cenný pramen pro poznání společenského života v Teplicích znamenají deníky Františka Adama Valdštejna, bratra a dědice panství, a také nedávno objevené deníky Karla Clary (z majetku Státního oblastního archivu Litoměřice), které byly na výstavě poprvé představeny veřejnosti. Státní oblastní archiv v Praze poskytl bohatý materiál z dosud neprobádaného archivu Waldsteinů-Wartenbergů, ve kterém lze nalézt neznámé dokumenty z posledních Casanovových let.

Výstavu, ve své celistvosti objevnou, připravil široký autorský kolektiv. Na jejím uskutečnění se podílela výstavní rada (Věra Břeňová, Jaroslava Hoffmannová, Bořivoj Indra, Marie Mžýková, Sylvia Ostrovská, Josef Polišíenský, Jan Šíkl, Marie Tarantová, Helga Turková) a realizační tým (Jarmila Jeřábková, Milan Labašta, Magdaléna Rychlíková a Miloslav Říha). Katalog opatřil úvodním slovem Josef Polišíenský. Záštitu nad výstavou převzali Jaroslav Šedivý – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky, Maurizio Moreno – velvyslanec Italské republiky v České republice a Philippe Coste – velvyslanec Francouzské republiky v České republice.

Vladislava Barhoňová

Z odkazu Ludmily Jiřincové národnímu muzeu

5. 6. – 29. 11. 1998, přednáškový sál.

Křehké, něžné, tesklivé, malebné...
Těmito a mnoha podobnými přívlastky